Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 83. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 83. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 3, 1952. VOL. LX.

ТЕФТ МАЄ ПЕРШЕ МІСЦЕ В ПРАВИБОРАХ У ВИСКОНСІН

Сен. Роберт А. Тефт з Огайо, як виявилося з голосів відданих під час партийних правиборів, і обчислених пресовими агенціями ранком 2 квітня, дістав 42 відсотки голосів у стейті Висконсін, що ними обрані 24 прихильних йому делегатів на Красву Республиканську Конвенцію. Усіх делегатів є 30. Його конкурент губернатор Каліфорнії Ирл Воррен, стоїть на другому місці а другий конкурент, Гарольд Е. Стассен, на третьому. Ім'я ген. Двайта Д. Айзенгавера, не було зголошене як кандидата, а стейтовий закон забороняє дописувати на бланках імена незголошених кандидатів. Усіх лькоьалів до голосування було 3,204, а звіти звісні з 2,307. Вони виказують такий вислід: Тефт 203,205; Воррен 152,495; Стассен 106,060; Ріттер 17,012. Стерліс 1,674. Демократична партія виказала малу силу і її кандидати дістали такі голоси: Кіфовер 109,545; Бротон 10,008, Факс 10,447 голосів. Стейт Висконсін звернув на себе увагу цілої країни тому, що від висліду голосування в Республіканській партії залежить дальша доля кандидатури сен. Тефта, який тратить популярність на сході. З обчислених голосів показується, що вибори явилися до партийного голосування великою силою. Чотири роки тому Гаролд Стассен здобув був цей стейт для себе. У стейті Небраска, де теж відбулися правибори 1 квітня, Тефт стоїть перший, за ним іде ген. Айзенгавер, ім'я якого було дописуване виборцями, а на третьому місці йде Стассен. Крім цього кількасот голосів впало на менше знаних кандидатів. З демократичних кандидатів дістав Кіфовер 4,207, а сусідній сенатор Роберт А. Кер з Оклагоми дістав 3,121 голосів. Зрештою обчислення голосів в тому стейті йде пиняво.

Стейтовий закон для поборювання алкоголізму

Олбені, Н. Й. — Губ. Тамес Е. Дюі підписав закон про розгорнення суспільної діяльности для боротьби з хронічним алкоголізмом. На підставі нового закону, стейт має допомагати фінансово клінікам, що займаються лікуванням алкоголіків до висоти 50 відсотків їхнього видатку. Крім того стейт буде фінансувати наукові ... метод для поборювання алкоголізму. Одночасно з підписанням закону, стейт обов'язаний призначити $100,000 на допомогу клінікам і $45,000 на згадану науку. У місті Ню Йорку така клініка має щойно бути закладена, а в горішній частині стейту вже існують клініки при університеті в Бофало, дальше в Сиракюз, Бінгамтон і Рочестер. — Крім цього закону, Дюї підписав ще кілька інших, між ними закон про відшкодування для добровольців, що беруть участь у цивільній обороні. На випадок каліцтва вони мали б діставати відшкодування подібне як дістають робітники на підставі закону про компенсацію.

Нова низка атомових досвідів у Неваді

Мт. Чарлстон, у стейті Невада. — На відомому французькому полі зроблено нові досвіди з вибухом атомового винаходу, який вказує, що Комісія Атомової Енергії виробила цілу низку дальших ядрових засобів. Досі відбулися проби з тринадцятьма породами атомової зброї, від їх започаткування тому 15 місяців. Теперішній винахід був скинений літаком в год. 12.01 за східним часом у вівторок 1. квітня. Він вибух над самою землею, викидаючи, як звичайно, велику ясну кулю світла, що затьмарила сонце. Спостерігачі з високої на 7,000 стіп гори Чарлстон нарахували 21 таких вибухів. Вони розлилися, на скільки можна було судити, проміннями на пів милі. Після вибуху, урядово, що переводили новий довсід, заявили, що дальші вибухи з нової серії, будуть відкладені аж до повелинкодного часу. Причини цього не подано. З дотеперішних дослідів, спостерігачі роблять висновок, що найновіший винахід це теж атомова зброя, що відкладу нагадує ракету, яка летіла дві-три мінути, а потім зникала. Тому, що вибух був сполучений зі звичайною в таких випадках формою гриба, спостерігачі певні, що це атомова зброя.

● Артур Купер з Ню Йорку, дістав 10 років тюрми за вживання наркотиків упродовж 13 років. Це перший присуд на підставі нового закону, що вважає вживання наркотиків за злочин.

● Пересічна родина в Америці заробляла $3,300 в 1950 р. Це на $200 більше ніж попереднього року.

● 126 гомосексуалів звільнено зі служби в департаменті стейту. Небезпека полягає в тому, що такі люди зраджують дипломатичні таємниці гомосексуалам інших країн.

● Шкоди з торнада в самому стейті Арканзо доходять до 25 мільйонів долярів. Губернатор стейту вислав апель до федерального уряду за допомогу.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЙДЕ В ПІДПІЛЛЯ

Вашингтон. — Директор Федерального Слідчого Бюра Едгар Гувер повідомляє, що Комуністична партія в ЗДА змаліла на одну четвертину в минулім році і теперішня кількість її членів виказує цифру 31,608, однаке всі вони ідуть у підпілля. Рік тому партія нараховувала 43,217 членів, як це виявив Гувер перед комісією для асигнування фондів Палати Репрезентантів. Гувер приписує це зменшення прилюдній нехіті до комуністів, а теж і страхові, що за приналежність до партії може прийти кара. Найбільше до цього причинилися слідства проти них, що їх переводить конгресові комісії.

Не зважаючи на зменшення кількости членів Комуністичної партії, небезпека від їхніх діянь не зменшується, як це виказує агент Еф Бі Ай, Даніел Скарлетто, складаючи свідчення Раді Контролі Підривних Діянь департаменту справедливости. Комуністи, переходячи у підпілля, перевишколюють відповідно своїх членів чи прихильників. Свідок сам був членом Марксівського Інституту в Лос Анджелес при кінці 1949 р. Там, разом з 17 іншими студентами, він вивчав комунізм з таких книжок, як „Історія Комуністичної Партії в Совєтському Союзі", „Державна революція" та „Комуністичний маніфест". Одначе ніколи не пробували комуністи учити в своїй школі конституції ЗДА. Скарлетто оповідав про свою приналежність до різних комуністичних клюбів та про свою участь в комуністичних організаціях таких етнічних груп, як мексиканці та італійці в Америці. Марксівський Інститут, як казав свідок, замкнули на якийсь час після війни в Кореї, одначе пізніше знову відкрили, вивчаючи свої кляси в приватних домах.

АМЕРИКАНЦІ ВИСОКО ОЦІНЮЮТЬ УКРАЇНСЬКУ БОРОТЬБУ ЗА ВОЛЮ

Замітні голоси видатних американців з приводу Української Манифестації в Нюарку

Нюарк. — Велика українська манифестація в Нюарку для підтримки українських визвольних змагань та проти комуно-російського імперіялізму (гл. „Свобода" Ч. 81 з 1-го квітня ц. р.) була рівночасно манифестацією багатьох видатних американських представників, що особисто або телеграмами та листами висловили свою думку, високо оцінюючи українську боротьбу за визволення та засуджуючи російський імперіялізм в усіх його формах. При цій нагоді підкреслювано теж важливість акції американських українців для підтримки цеї боротьби. Сенатор Александер Смит, промовляючи особисто на манифестації, твердив, що „Україна мусить бути вільна" та що справа визволення України є тісно зв'язана з майбутністю нашої цивілізації. Д-р Кларенс А. Меннінг, професор Колумбійського університету, пророчисто виказав, — що між російським імперіялізмом всіх часів немає жадної суттєвої різниці та що Москва і росіяни завжди були, є і будуть імперіялістами, без уваги на те, який режим та яку ідеологію вони визнаватимуть. Для українського загалу буде інтересно познайомитись з низкою інших важливих американських голосів в цій справі, виявлених в листах і телеграмах до Манифестаційного Комітету. Деякі з них:

ГЕРБЕРТ ЛІМЕН, СЕНАТОР:

„Сьогодні, коли світ розтерзуваний боротьбою і кровопролиттям, ми тут в Злучених Державах докладаємо всіх зусиль, щоб вдержати основні вартості волі і демократії, — однаково, як в нашій країні, так і закордоном. Ми впевнені, що ми матимемо успіх, даючи наш вклад в спрямування світу на шлях до рівноправства і волі, не здаючи наших великих досягнень, які ми маємо в духовій і політичній ділянках та в демократичних вольностях. Я більше ніж врадуваний вісткою про Українську Манифестацію та конструктивними зусиллями американців українського походження для підтримки справи волі і самовизначення для всіх поневолених народів світу. За ідеали миру і волі, яких ми всі так прагнемо, борються вояки різних націй в Кореї, під ціль Об'єднаних Націй. — Але мир і воля для всіх не настануть легко. Це вимагатиме великої дисципліни, терпеливости і конструктивної акції. Я переконаний, що Український Центральний Комітет та Манифестація дадуть основний вклад в змагання інших до тої самої мети."

ІРВІНҐ М. АЙВЕС, СЕНАТОР

„Мої найщиріші побажання великого успіху анти-совєтської манифестації. Я можу тільки висловити найбільший подив за Ваші блискучі досягнення в праці за справжню цивілізацію анти - комуністичних сил тут і закордоном. Подібно — як я заявив під час святкування 10-річчя Українського Конгресового Комітету приблизно два роки тому, так я повторюю й сьогодні: Український резистанс проти тиранії та боротьба за волю мусять мати підтримку! Народи Центральної і Східної Европи, що є тепер в імперіялістичному ярмі Москви, ніколи не припинять їхньої боротьби за здобуття незалежности, яку вони втратили тридцять років тому, чи в останньому десятиріччі. Їхнє визволення з комуністичного рабства — і це відноситься до 110,000,000 нерosійських народів в Совєтському Союзі, започаткує нову спільноту рівних і суверенних націй, які братимуть участь в організації майбутньої об'єднаної і вільної Европи."

РОБЕРТ С. ГЕНДРИКСОН, СЕНАТОР:

„Я направду жалую, що перебрані раніше зобов'язання на 30-го березня не дають мені можливости і приємности взяти участь у Вашій манифестації... Я прочитав зі справжнім зацікавленням Ваші повідомлення і високо оцінюю Ваші вартісні зусилля припинити похід комунізму та зупинити російський імперіялізм. Хай мені буде вільно використати цю нагоду для вислову Вашій організації високого признання, на яке вона так справедливо заслуговує..."

ПАТ МЕК КАРРЕН СЕНАТОР:

„Приємно знати, що робиться завзяті зусилля для вдержання закордів волі, які навіть тепер жевріють в серцях українського народу, що находяться під чоботом совєтської диктатури. Молімось, щоб не довго довелось чекати на звільнення цього шляхетного народу, що дав такий великий вклад в цивілізацію".

БРАЙЕН МЕК МЕГОН, СЕНАТОР ЗДА:

„Поздоровлення для всіх учасників Української Манифестації. Підтримка з боку мільйона американських громадян українського роду може мати неоцінену вартість для скріплення віри і надії українських жертв російського імперіялізму. Мої найкращі побажання успіху у виконанні Вашої великої праці."

ДЖОРДЖ СМЕТЕРС, СЕНАТОР:

„Кожний справжній рух в ім'я свободи одушевляє всіх американців з усіх галузей життя, які люблять волю понад усе інше. Ця воля ще не вмерла теж в серцях українців, країна яких, що так довго перебуває під чоботом тирана, може послужити живим доказом, що жадна потуга сил не може зламати людського серця і душі. Всі американці радітимуть, що надія на волю ще не завмерла навіть між невольниками Сибіру. Дай Боже, щоб день їх визволення настав скоро!"

ГЕНРІ КАБОТ ЛАДЖ, Мол. СЕНАТОР:

„Мене дуже інтересує Українська Манифестація в Нюарку. Список видатних промовців, що доповідатимуть на Манифестації, направду знаменито кваліфіковані, щоб обговорити проблему, що буде темою манифестації... Я особисто буду з найбільшим інтересом слідкувати за цим зібранням та шлю Вам мої найкращі побажання безсумнівного успіху".

МАРГАРЕТ ЧЕЙС СМІТ, СЕНАТОРКА:

„Гратуляції Вашій групі за її підтримку льояльним українцям в їх спротиві проти комунізму..."

ФРЕНК Е. МЕК КІНІ, ГОЛОВА КРАЄВОГО КОМІТЕТУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ:

„Аспірації української нації на незалежність завжди мали найглибші симпатії і підтримку Демократичної партії. Це був наш великий президент Вудров Вилсон, який встановив принцип самовизначення націй. Це був другий великий президент Френклін Деляно Рузвелт, що проповістив шлях для приняття України в члени Об'єднаних Націй як рівноправного партнера всіх інших націй, але її теперішні представники досі ніколи не були виразниками демократичних ідеалів українського народу. А сьогодні це президент Гері С. Труман символізує надії поневолених народів на визволення. Демократична партія здає собі справу з терпінь українського народу та його безупинної боротьби проти совєтської тиранії. Демократична партія на своїй конвенції в Шикаго в 1950 році домагалася ратифікації договору проти народовбивства, щоб припинити винищування поневолених народів. Президент Труман і демократичні члени Конгресу є в авангарді боротьби за вдержання при житті ідеалів демократії в країнах за залізною заслоною та щоб припинити масове душегубство і депортації в тих країнах. Ми знаємо про масові могили у Вінниці та про подвиги Української Повстанської Армії. — Ми здаємо собі справу з пожертв і зусиль американських українців, роблених від десятиліть в користь країни їхнього походження. Ми привітали між нами десятки тисяч українських скитальців, які вкраплюються як вартісний доплив до нашого американського населення та громадянства. Я радий, з цеї нагоди, щоб запевнити, що поступування Демократичної партії не зміниться. В кінцевому результаті ми всі вже сьогодні можемо передбачувати вільну Україну, справжні представники якої засідатимуть разом з американськими делегатами в О.Н."

ГАЙ ДЖОРДЖ ГЕБРІСЛСОН, ГОЛОВА КРАЄВОГО КОМІТЕТУ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ:

„Я щиро надіюсь, що направду вільна Українська Республіка вже скоро поставе на місці теперішньої уярмленої Кремлем Української Республіки та що її представництво в Об'єднаних Націях складатиметься із справжніх делегатів народу, замість теперішніх манекінів Кремля. Я переконаний, що український народ має право на такий уряд, що походив би з його власного вільного вибору. Американці українського походження повинні пишатися історією спротиву проти большевизму з боку їхніх хоробрих українських братів, зокрема блискучою і непокірною Українською Повстанською Армією."

ЕДВАРД ДЖ. ГАРТ, ЧЛЕН КОНГРЕСУ ЗДА:

„З цілого серця прилучуюся до цілей Української Манифестації в Нюарку. Найбільш жорстока диктатура в історії цивілізації, що тепер в Совєтській Росії, мусить — по всіх законах Божих і людських — скінчитися. Мужність, патріотизм та єдність українського народу приспішить цей кінець. Гратуляції за це важливе зібрання."

ТОМАС Е. ДЮЇ, ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ЙОРК:

„В імені населення стейту Ню Йорку я радо прилучуюся до американців українського роду в Ню Джерзі у висловах їхніх глибоких почувань відносно сумної долі їхніх братів і сестер, які живуть за залізною заслоною. Ми, подібно як і вони, вважаємо, що двома найбільш жорстокими пошестями всіх часів є російський комунізм і російський імперіялізм. Добре знати, що в Україні існує сильний підпільний рух. Його треба підтримувати і йому допомагати всіми можливими засобами. — Народ України не одинокий, що терпить політичні і релігійні переслідування. Багато народів в центральній і східній Европі, як українці, поляки, литовці, естонці, чехи та словаки й інші були підступом позбавлені волі, за яку вони так довго боролися. Ми симпатизуємо з підпольним рухом в усіх країнах за залізною заслоною. Як ми віримо в Бога, так і віримо ми, що правда переможе та що всі жертви совєтських жорстокостей мусять бути звільнені."

Гебернатор Томас Е. Дюї

ПІТЕР В. РОДІНО, ЧЛЕН КОНГРЕСУ:

„Я направду радію нагодою висловити мої привітання Українському Центральному Комітетові Нюарку та запевнити Вам мою цілосердечну підтримку Ваших вартісних зусиль в користь мужнього народу України. Я окремо хочу запропонувати Вам мою підтримку і заохоту, щоб досягти мети, щоб народ України був з народами Злучених Держав боротьбу українських націй, щоб наш народ тут краще розумів всі насліддя..."

(Закінчення на стор. 4.)

ГЕН. АЙЗЕНГАВЕР ПРО НЕВПИННИЙ РІСТ АЛІЯНТСЬКОЇ МОГУТНОСТИ

„СТРУЯ ПОЧИНАЄ ПЛИСТИ НАШИМ РУСЛОМ" — ТВЕРДИТЬ АЛІЯНТСЬКИЙ ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ В СВОЄМУ ПЕРШОМУ РІЧНОМУ ЗВІДОМЛЕННІ

Париж. — „Струя починає плисти нашим руслом і ситуація вільного світу є сьогодні ліпша, ніж була рік тому" — заявив демократичний світ ген. Двайт Айзенгавер, головний командант аліянтських збройних сил в Европі, в своєму першому річному звідомленні, переданому урядам 14-ти країн Атлантійського Пакту та проголошеному сьогодні в головній квартирі. Аліянтський командант твердить, що „ми маємо надійні і можливі до здійснення можливости розбудови такої військової, господарської і моральної могутности, на випадок якої комуністичний світ ніколи не поважиться" „Який ця мета буде досягнена, володарі за залізною заслоною можуть остаточно виявити готовість до участи в серйозних переговорах в справі роззброєння. Тоді ми можемо сподіватись здійснення універсальних надій, виявлених в Хартії Об'єднаних Націй щодо зменшення скерованих на озброєння людських і господарських ресурсів світу" — заявив ген. Айзенгавер. „Щойно тоді — твердить він — Атлантійська спільнота виправдає свою історичну вартість та свої Богом дані вартості. Ми докажемо, що наш союз є наймогутнішим в світі

Ген. Двайт Айзенгавер

впливом в напрямку миру між людьми — кінцевої мети безпеки людства". Звіт ген. Айзенгавера проголошено точно один рік після того, як він перебрав головне командування в Европі та впродовж одного року розбудував в найсерйознішій інструмент миру. Загально вважається, що це перше звідомлення ген. Айзенгавера в характері аліянтського команданта в Европі буде теж його останнім, та що тепер він вже весни або й раніш повернеться назад до Злучених Держав, без уваги на те, чи він буде обраний республіканським кандидатом на президента, чи ні. В своєму звіті, крім згадами коментарів, ген. Айзенгавер підкреслив такі головні пункти: 1. Головною передумовою дальшого успіху в обороні світу готовості треба вважати всебічну єдність демократичного світу; 2. Европа повинна продовжувати свій розвиток до об'єднання і Західна Німеччина повинна бути включена в західно-европейську оборону спільноту; 3. Ми стоїмо перед основними змінами в цілій системі оборони, беручи до уваги розвиток нової зброї; 4. У вільній системі робітництво з повним партнером всіх починань і воно бере участь не тільки в продукції, але й у відповідальності; 5. Оборонна єдність заходу мусить базуватися на свідомості, що вона є в однаковому інтересі кожного з з учасників; 6. Европейські країни не можуть розраховувати завжди тільки на фінансову американську допомогу; 7. Кількість аліянтських дивізій в Европі впродовж останнього року збільшено майже в двоє; 8. З участю Німеччини в західній обороні, аліянти створять непроходиму для ворога оборонну лінію на европейському континенті. 9. В загальному европейська оборона ще далека від задовільної, але вона є на найкращому шляху до того, щоб такою стати.

Аліянтська оборона проти Совєтів в Европі включає атомову зброю

Париж. — Тут в поінформованих колах вважають, що заява ген. Айзенгавера в його річному звіті про необхідність „основних змін" в збройних силах з уваги на „новий тип зброї" відноситься до атомової зброї. Це створює нову військову ситуацію першої ваги. Правда, ані ген. Айзенгавер, ані ніхто з його штабу не дав жадних конкретних вияснень щодо того нового типу зброї, проте в поінформованих колах вважається, що деякі частини аліянтських збройних сил, які стоять тепер на сторожі проти совєтської агресії в Европі, вже забезпечені тактичною атомовою зброєю. Це вимагає радикальних змін в традиційних військових формаціях та в цілій системі оборони. Правда, американський закон постановляє, що користування атомовою зброєю може бути відповідальністю тільки самих американців, але ситуацію змінює факт, що вже теж Британії пощастило розвинути цю зброю. Загально вважається, що тепер, на випадок совєтської агресії, справа вжиття атомової зброї в Европі могли б бути проблемою вже навіть не години, тільки хвилин.

Сталін заперечує наближення війни

Ню Йорк. — П'ятдесять американських журналістів, які подорожували по Европі, хотіли відвідати також прем'єра Сталіна — Сталін не згодився на це, тільки відповів на чотири питання журналістів. На перше питання відповів червоний диктатор, що світ сьогодні зовсім не стоїть ближче третьої світової війни, як це було два чи три роки тому назад. Інші Сталінові відповіді були про те, що він не є проти стрічі великої чвірки; що він уважає теперішню хвилю за відповідну до з'єдинення Німеччини та що він вірить у можливість мирного співіснування капіталізму і комунізму. Повищі пропагандиві заяви Сталіна нікого не обманути. Подібну заяву склав був Сталін в дні 16 лютого 1951 року. Сьогорічну заяву складає він саме на передодні Міжнародної Економічної Конференції в Москві. Журналісти, а також офіційні американські представники при ОН, заявляють, що слова Сталіна про „мирне співіснування" не годяться з тими шаленими совєтськими атаками на ЗДА, які Совєти обвинувачують у тому, що війська ОН послуговуються епідемічними заразками у війні на Кореї.

ІТАЛІЯ ВІДПОВІДАЄ ЮГОСЛАВІЇ В СПРАВІ ТРІЄСТУ

Рим. — Відповідаючи на вчорашню перестороги маршала Тіта відносно плянованих аліянтами змін в управлінні аліянтської зони Трієсту та проти включення Італії в це управління, італійський прем'єр Альціде де Гаспері заявив в сенаті, що Італія бажає собі добросусідських відносин з Югославією та що вона готова переговорювати з нею безпосередньо для розв'язки проблем вільної території Трієсту на спільно сприємливій базі. „Маршал Тіто запитував італійський народ і мене особисто, чи ми бажаємо бути приятелями чи ворогами з югославським народом; я відповідаю: ми бажаємо миру і приязні, але приязні гідної а миру справедливого" — заявив італійський прем'єр, продовжуючи: „На гнівну промову Тіта відповідаю зі спокоєм тих, що свідомі своєї слушности. Маршале, намагаймось прийти до взаємного порозуміння . . . Ми не бажаємо нічого, що належиться вам, ми не вимагаємо нічого, що не належить нам, ми не прохаємо нічого, що могло б вплинути некорисно на співпрацю між нашими народами, яким судилося жити в сусідстві". Прем'єр де Гаспері старанно оминав в своїй промові гострих висловів, якими попереднього дня користувався Тіто.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИЧИНА НЕДОМАГАННЯ

В цілій системі західної політики, зв'язаної з загрозою комуністичної аґресії та оборонної підготовки проти неї, є багато серйозних недомагань. Проблеми Німеччини і европейської єдности, поневолені народи, війна в Азії і непевність на Близькому Сході і в Африці, суперечності між поодинокими країнами і навіть між самими західними великодержавами — все це очікує ще своєї позитивної розв'язки та позитивної акції, від якої залежатиме не тільки сама перемога над большевизмом, але й майбутнє впорядкування світу та його замирення. Все це недомагання, які мають свої посередні і безпосередні причини та яких не можна усунути, не усунувши їх причин.

Візьмім, для прикладу, Африку і Близький Схід. Злучені Держави і їх союзники мають багато турботи з тим, що діється в Ірані, в Єгипті та в Марокко. Вони знають теж причини іранської неуступчивости в справах нафти, єгипетської вибуховости в справах Суезу і Судану та мароканських заворушень проти французького управління. Звичайно, большевицьких інтриґ там не бракує, але виключно ними не можна в жодному разі виснити тих проблем. Ці інтриґи найвище використовують положення, витворене далеко глибшими причинами.

З усіх західних великодержав Америка має найбільше відваги назвати справу по імені. Головну причину незручного для Заходу положення в Азії і Африці вона добачує там, де вона справді є: незаспокоєні національні аспірації народів на тому просторі. Іншими словами — арабський націоналізм з одного боку а західний підхід до нього з другого. Америка теж ще найбільш тверезо ставиться до тих справ. Вона в основі признає правду і слушність аспірацій тих народів, вона в основі погоджується з їхніми націоналістичними принципами і в потребі підтримує їхні домагання та їхнє становище перед Англією і Францією. Проте, вона має теж свої застереження проти тактики і поступування та вияву тих націоналізмів власне тепер, в обличчі смертельної загрози з боку большевизму.

В цій ситуації, можливо, криється головна причина теперішніх політичних недомагань, що відносяться не тільки до арабських країн. Це відсутність позитивної розв'язки національних проблем, проблем національного самовизначення в цілій ширині.

Таких і подібних прикладів можна б навести багато більше. Америка тепер не скриває своїх побажань щодо об'єднання европейських країн, включно з федерацією. Це потрібно для оборони та для майбутнього замирення і проґресу, подібно, як і потрібна солідарність арабських народів із західним світом. Отже об'єднання і федерації на реґіональних базах і через них в світовому маштабі є актуальною ціллю теперішньої американської закордонної політики. Але при цьому переочується, головно в практичному поступуванні, основний факт, що така політика на довшу мету ще не має реальних передумов. Світова політика ще не дозріла до такого розвитку і такої далекої мети, до якої можна дійти тільки етапами. Першим і основним етапом та передумовою такого розвитку може бути тільки визволення поневолених, признання і респектування повного права на самовизначення для всіх народів, кожна нація мусить мати свої суверенні права, бо тільки тоді можна буде реально думати про об'єднання і федерації рівних з рівними.

Ці проблеми, це без сумніву, головні недомагання західної політики. Як можна говорити про федерацію Европи, як її половина в неволі? Як можна думати про федерацію народів колишньої царської і тепер совєтської імперії, коли їм всі дотеперішні „федерації" боком лізуть? Як можна бути певним солідарности із Заходом арабських народів без задоволення їхніх власних національних аспірацій? Це відноситься до всіх тих, які не належать до „великих" та які мають прикрі досвіди історії. Основного етапу повного самовизначення і повної суверенности кожного народу не можна перескочити навіть в найблагородніших змаганнях в світовому маштабі. До великої мети світової єдности можна дійти тільки тоді, як до неї будуть йти всі народи та з однаковим вантажем. Західним країнам не можуть дотримувати кроку в мандрівці до тої мети ті народи, що придавлені до землі тягарем неволі.

Західна політика могла б розраховувати на далеко більші успіхи, якщо б вона усвідомила собі причини її теперішніх недомагань та поробила відповідні практичні висновки, змагаючи до своєї великої і спасенної мети етапами, першим з яких є воля, суверенність і рівноправність всіх народів.

БІЛИЙ ДІМ

Минулого тижня президент Труман повернувся з трьохтижневих вакацій на Флориді до свого урядового мешкання, тобто до Білого Дому, який саме відновлено коштом $5,671,000. Його віднова тривала більше ніж три роки. Впродовж того часу Білий Дім був безупинно предметом згадок у пресі й телеграмах по всьому світу, бо там мав своє урядове бюро президент Злучених Держав Північної Америки.

Уряд президента Америки та його урядова резиденція, Білий Дім, так тісно пов'язані з собою, що само слово „Білий Дім" насторожує увагу не тільки цілої Америки, але й — під теперішню пору — цілого світу. Білий Дім — це з одного боку символ надій однієї половини світу; з другого боку це сила, з якою рахуються вороги волі й осідок світової тиранії, московський Кремль, що підкорив другу половину земного ґльобу.

Не виключене, що цією символікою руководився теж президент Труман, коли негайно після свого вибору доручив основну перебудову Білого Дому, покликаючи до цього, за згодою Конґресу, окрему комісію. Перерібку переведено так основно, що з давньої будови залишилися тільки зверхня лушпина, а нутро змінене, згідно з вимогою часу. Зверхній вигляд теж прикрашений, одначе перерібка так переведена, щоб Білий Дім міг встоятися на цілі сторіччя. Відомо, що президент Труман кількома наворотами повторяв, що американські амбасади в світових центрах повинні бути реплікою вашинґтонського Білого Дому. Мабуть на те, щоб слова американського амбасадора були рівнозвучні з волею осідку американської виконної влади в її столиці.

Світлини відновленого Білого Дому ще не появилися повністю в щоденній пресі. Мабуть уряд впливає на те, щоб ці картини появилися наперед у мистецьких виданнях, а на це треба більше часу. Передостанньої неділі місяця березня, тобто у передодень повороту президента з „літнього Білого Дому" у Кій Вест, на Флориді. Перша Жінка Країни, отже Миссис Труман — ввела жінок-кореспонденток на чолі цілої тисячки найвищих урядовців, тобто членів Верховного Суду, членів міністеріяльного кабінету, Сенату, Палати Репрезентантів і їх жінок на оглядини відновленої резиденції президента й теперішнього мешкання родини Труманів. Вона складається з чотирьох осіб: президента, його жінки, доньки і матері пані Труман. Оглядини тривали дві з половиною годин і журналісти мали нагоду оглянути кожну закутину, від підвалля до даху історичного дому. Вони мали оцінити, чи мільйони долярів, видані з грошей американських податковців, справді вжито на належну ціль. Досі не чути неприхильних описів віднови, але й не чути спеціяльних признань для архітекта й для підприємців. На це мабуть треба фахівців. За те появилися безсторонні загальні описи відновленого дому, які в „лушпинці горіха" представляються так:

Коштовно відновлений Білий Дім вистачає, щоб заохотити різних людей кандидувати на становище президента. А тепер чудова нагода до цього, коли Труман заявив, що він не хоче залишатися дальших чотири роки в Білому Домі. За шість мільйонів долярів Америка справила своїй Першій Родині п'ять-поверхову палату, складену із 107 кімнат, 19 купалень. У кожній мешкальній кімнаті вставлений телефон і ґудзики до дзвінків для закликання служби кожного часу. Кожна спальна кімната має окрему скритку безпеченства.

Система сезонового охолоджування й огрівання дозволяє кожній кімнаті управильняти температуру відповідно до особистого бажання людини. Попри фільмовий театр, пливальню і кімнату для радієвих передач, вставлено на четвертому поверсі соняшну кімнату-солярій — і в цілості електричну кухню з обстановою й вирядом для приготування обіду для цілої сотні гостей, або перекуски для 1,000 осіб.

Окремо побудовано сховок проти нападу атомових бомб коштом $868,000.

Білий Дім не має двох, звичаєм прийнятих речей, а це: венецьких заслон і паперу на стінах. Заслони на вікна не годяться з колоніяльною аріхетктурою стейту Джорджія, тому всі вікна мають білі заслони з сирого шовку, на повну довжину скляних заслон. Усі стіни помальовані, за виїмком стін в Зеленій, Синій і Червоній Кімнатах, покритих дамаском і сатиною.

Для догляду Білого Дому й обслуги його мешканців настановлено 72 особи. Між ними є 6 кухарів, 4 дверників, 5 служниць, і 9 або 10 машиністів. Річний видаток на втримання виносить $337,000 — отже більше ніж видаток на побудову первісної президентової палати.

Зараз після віднови Білого Дому, його теперішній мешканець проголосив, що не хоче більше з нього користати. Це теж причиняється до здраматизування важливої події в історії Білого Дому, себто його цілковитої віднови.

Іван Кедрин

Чому Совєти легковажать Америку?

Бо що вони лехковажать — це безсумнівна річ. Раптовий упадок американського престижу в очах Кремлю почався від Тегеранської конференції. Наступними великими межовими стовпами на тій кривій лінії занепаду пошани до Америки і страху перед її силою — були Ялта і Берлін. Коли совєтський маршал Жуков відкривав у Берліні конференцію всіх переможців для ствердження беззастережної капітуляції німців і поділу Німеччини й Австрії на злощасні окупаційні „зони", то це не був тріюмф аліянтів: це був тріюмф тільки Совєтів, їхньої дипломатії, їхньої пропаґанди, їхньої зручности. Вони вміли так задурманити ввесь світ західної культури, що той світ — руками свого репрезентанта Америки — воєнним постачанням, кораблями, грішми, ба навіть своїм хлібом поставив розбиту російсько-совєтську державу знову на ноги і виніс її на найвищі щаблі потуги. Своїм власним коштом, коштом власної поваги, коштом престижу, що падав у кремлівських володарів із кожним американським допоміжним транспортом.

Відступлення Совєтам додатково Турингії, блискавичне відтягнення американського літунства і суходільної армії з Европи та демобілізація в Америці, перемога лейбуристів та упадок Черчіля в англійських виборах саме в часі берлінської конференції, радість в усьому західному світі, що настав „мир" і приділення совєтським прокураторам почесного місця у нюрнберських процесах, як виразникам караючої справедливої історичної Немезіс — це були вже післявоєнні наслідки англо-американської політики загирювання свого престижу. Найнижчий ступінь в отому трагічному процесі американської самогубчої політики осягнено тоді, коли світ дізнався про насичення американського державницького апарату 5-колонниками з процесу Алджера Гісса. Тоді, ледви два роки тому, американська громадська опінія була ще поділена на два майже рівні силою табори і що деякі найвищі американські державні достойники висловлювали своє „довіря" Гіссові та вважали гістериками і клеветниками тих, що вказували на Гісса, як на зрадника на службі не союзника, а злющого ворога Америки. Чи дивуватися, що совєтський уряд доволив собі на совєтизацію всіх своїх „зон" і всіх держав, де стояли совєтські ґарнізони „задля запевнення безпеки транситу до австрійської і німецької совєтських зон"?! Чи дивуватися, що, за заздалегідь виготовленим пляном, зліквідовано „коаліційні" уряди в Болгарії, Мадярщині, Польщі і Чехії, що просто окуповано три балтійські держави, що тодішній совєтський ставленик і прислужник Тіто повісив ген. Міхайловича, найкращого союзника аліянтів під час війни, — що врешті, з-під носа Пентаґона викрадено найбільші тайни американської зброї, большевизовано Китай і нападено на південну Корею, — чи можна дивуватися всьому тому, коли самі американці дозволили на все це Совєтам, власними руками підкопуючи свій престиж, свою повагу, свою моральну і реальну силу?!

Читаючи в пресі докладні звідомлення з 10денного переслухання Овена Латімора перед сенатським „Підкомітетом для внутрішньої безпеки", не можна сумніватися у причинах, чому саме прийшло до такого упадку американського престижу в очах Кремлю і чому саме так важко відбудувати той престиж коштом десяток тисяч американських жертв у Кореї, міліярдів на закордонну допомогу та величезних дипломатичних і військових зусиль нової американської політики. Овен Латімор опинився у яскравому світлі рефлекторів названої вгорі слідчої політичної комісії дякуючи обвинуваченню республіканського сенатора МекКарті з Висканзин, що вказав на нього, Латимора, як головного винуватця американської совєтофільської політики в Китаю, тієї політики, що загирила міліярди і престиж Америки в Азії та мститься по нинішній день на скривавлених горах Кореї. Під адресою сенатора МекКарті сипалися в останніх роках найгіркіші докори за його власну „протисовєтську гістерію" та „гістеризування прилюдної опінії" і в атаках на того відважного сенатора не забракло голосу навіть самого президента ЗДА. Сам Овен Латімор розпочав свої зізнання від брутальної атаки на своїх обвинувачів і слідчих, наче невинна жертва людської злоби. Зміст десятиденного слідства диктує велику вдячність тим американським діячам, як республіканець МекКарті і голова слідчої комісії демократ сенатор МекКаррен із Невади, що вони витягають на верх тайни страхітливих американських невдач і совєтських тріюмфів.

Овен Латімор був чільним членом півофіційного американського Інституту Тихоокеанських Відомостей і був авторитетним дорадником през. Трумана в тихоокеанських, конкретно китайських справах, дарма, що він нині зменшує свою ще недавно ролю. Ці його поради йшли по генеральній лінії — натискати на Чан-Кай-ші на згоду і порозуміння з китайськими комуністами та прийняття комуністів до „коаліційного" китайського уряду (як у Польщі, Чехії чи Мадярщині!). Йти по лінії найлегшого опору та у практиці піддержувати політичні амбіції комунізму в Китаю адвокатуванням його претенсій перед національним урядом Чан-Кай-ші — це була тоді генеральна лінія американської політики, за порадами власне Овена Латимора. Ці поради знаходили теж повну апробату президента Трумана. В листі з дати 14 червня 1945 року

(Закінчення на стор. 3.)

Федір Дудко

ПЕРЕВЕРТНІ

Російська революція 1917 року повинна була, здавалося б, дещо змінити в кольоніяльно-загарбницькому наставленні Москви до так званих „народів Росії". Але й новий режим, що прийшов на зміну царатові, і всі ті, що опинились далеко поза межами батьківщини на еміґрації, із зворушливою однодушністю, виявляють себе, як вірних послідовників старого царського імперіялізму та спільно намагаються утримати московську тюрму народів. При цьому у способах для осягнення своєї мети багато не перебирають.

Російська еміґрація, що має сміливість називати себе демократичною (Сталін, правда, також себе так називає), в страху перед тим, щоб часом не завалилася в моменті можливого упадку большевизму широко розбудована Сталіном велика імперія, витягає із сховищ добре за царських часів випрактикований рятунковий спосіб за допомогою малоросіянства. Маємо на увазі започаткований недавно російською еміґраційною пресою „східняцький" рух. Це теперішнє малоросіянство відрізняється від колишнього лише тим, що слово „малорос" замінене більш модерним: „тоже — украінєц" а сама акція зветься „східняцтвом".

Ми виявили б повне зрозуміння для наших людей, які б почали шукати якогось контакту з провідними верствами того чи іншого сусідського народу для обговорення справ майбутнього з ними співжиття. Чому ж би справді нам не зговоритись про наше добросусідське співжиття на руїнах кремлівської деспотії з якоюсь, скажемо, еміґрантською російською групою чи партією, що стояла б на справжній демократичній плятформі та визнавала б право кожного підбитого Москвою народу на своє власне національно-державне життя?! Була ж у нас колись, у 1920-х роках, партія т. зв. „соціялістів-федералістів", яка була групою чесних поміркованих українських патріотів, що готові були на розмови про федеративний союз з кожним народом на засадах: вільний з вільним і рівний з рівним.

Але покажіть нам такого російського демократа на еміґрації, який би визнав, що Мукден — це китайське місто, Тифліс — грузинське, а Київ — українське. Може такі демократи серед російських людей і є десь на світі, але ми лише чуємо, що „наша матушка Рассія всєму свєту ґалава".

Рух, що його започаткувала тепер російська преса під назвою „східняцтва" чи „українського федералізму", нічоґісінько спільного з нашими колишніми федералістами не має, а є типовим, понизливим, плазунським малоросіянізмом. Бо що це, скажіть, за українці, які відхрещуються від найріднішої вітки нашого народу — галицьких українців, в яких вбачають „шовіністів" і „преступних сепаратистів"; від писань Т. Шевченка, який наказував шанувати свою Матір; від наших віковічних традицій, наших пісень, нашої вікової культури? Що це за українці, які, за російським поетом А. Пушкіном, називають нашого великого гетьмана Мазепу „ізменніком" і „зладєєм", натомість достоєвщину, арцибашевщину, андреївщину, снохачество, призирство до „ґнілова Запада" — все це уважають за свою рідну стихію? До таких, даруйте за слово, „українців" і до такого „руху" ставимося з призирством, як до руху сервілістичного, кріпацько-рабського. Бо ж всі ми бачимо і кожен із нас знає, що гуска є птах і качка є птах, але чомусь ґуску тягне до гусей і вона ходить у своєму гусячому стаді, а качка у качачому. Коти шукають за котами, яструби тримаються яструбів, ну — а в царстві риб кожна порода плаває в своєму гурті! Лини з линами, коропи з коропами, щуки із щуками. Одні лише люди покидають свій гурт, де народилися і де історично склалася своя мова, свої звичаї, своя традиція, все своє — це вони покидають, а нишпорять по закутках, щоб причепитися хоч і до чужого, але повного їжі корита.

Народ наш відвертається від таких перебіжчиків до чужого табору і призирливо називає їх „перевертнями" або „перекинчиками". А наш ґеній Т. Шевченко, що є втіленням національного сумління, назвав їх, не загортаючи в ніякі паперці, просто „варшавським сміттям" або „гряззю Москви".

Але з призирством до цих перевертнів ставиться не лише народ, якого вони покидають. З неменшою погордою дивиться на них і народ, до якого вони перебігли. Скільки б такий наш сваток не прислужувався Москві, як би не угинався перед нею, як би не намагався акати і штокати, „по-панськи", а в очах росіянина він усе буде „ґлупим хахлом" або „хітрим малоросом", а у поляків: „пожондним русінем". Такий перевертень, відставши від своїх, до чужих пристати ніяк не може. Все його там уважатимуть за щось чуже, непевне, меншеварте, за висловом Т. Шевченка „не пускатимуть до хати".

Ми тішимось, що гнучкошиї льокаї відпадаючи, лише прочищують наше національне повітря.

Ричард Коннелл

НАЙНЕБЕЗПЕЧНІШИЙ ЗВІР

1)

— Десь там, праворуч, мабуть — є великий острів — сказав Вітні — Чи радше загадка...

— Який острів? — запитав Рейнсфорд.

— На старих картах зазначували його „Острів Пропащих Кораблів" — відповів Вітні. — Чи не багатомовна назва? Моряки почувають на цьому місці якийсь дивний страх. Я не знаю, чому. Якийсь забобон.

— Я не можу доглєдіти його — завважив Рейнсфорд, змагаючи проглянути глуху тропікальну ніч, що налягла на яхту грубою, теплою темрявою.

— А ти мав колись добрі очі — сказав, сміючись, Вітні. Я бачив, як ти одного разу підстрелив лося, що ворухнувся серед пожовклих осінніх хащів за чотириста ярдів, але у безмісячну карaїбську ніч навіть і ти не можеш бачити на чотири милі.

— Ані на чотири ярди! — додав Рейнсфорд. — Ух, це ніби вологий, чорний оксамит.

— Зате у Ріо буде вже ясно — потішив Вітні. — Ми повинні бути там за кілька днів. Надіюсь, що стрільби на яґуарів вже прийшли від Пурдея. Ми повинні б мати добре полювання по Амазонці. Величний спорт — полювання!

— Найкращий у світі спорт! — потвердив Рейнсфорд.

— Для мисливця — поправив Вітні — та не для яґуара.

— Не глузуй, Вітні. Ти мисливий на великого звіря, а не філософ. Хто ж дбає про те, як почувається яґуар?

— Імовірно яґуар...

— Ба, коли ж вони не мають жадного розуміння.

— Якби навіть так, то я, радше, думаю, що вони розуміють одно — страх. Страх перед смертю і страх перед болем.

— Безглуздя! — засміявся Рейнсфорд. — Це гаряча погода розманіжує тебе, Вітні. Будь реалістом! Світ побудований з двох кляс: з тих, що полюють і тих, що на них полюють! На щастя, і ти і я — мисливці. Думаєш, що ми вже минули цей острів?

— У темряві не можу розібрати. Думаю, що так.

— Чому?

— Це місце має славу, погану славу...

— Людоїди?

— Мало подібне. Навіть канібали не схотіли б жити у такій Богом покинутій місцевині. Але якибсь чином про неї знають всі моряки. Чи ти не завважив, що нерви залоги були сьогодні дрібку напружені.

—Вони були дещо несвої, як ти запримітив. Навіть капітан Ніль...

— Так. Навіть цей черствий, старий швед, що пішов би до самого Люципера попросити вогню. Я ще ніколи не бачив такого погляду цих рибячо-синіх очей. Все, що я видобув з нього, було: „Пане це місце має чортячу назву між мореплавцями". Потім він додав гробово: „Ви не почуваєте нічого? Тепер ви не повинні б сміятися, але мене пройняв холодок, хоч і вітру не було. Що я відчув — це психічний холодок, рід жаху.

—Чиста уява — сказав Рейнсфорд. — Один забобонний моряк може заразити своїм страхом усе корабельне товариство.

— Може... Інколи думаю, що моряки мають спеціяльний змисл, який каже їм, коли вони в небезпеці... на всякий випадок, я радий, що ми виїздимо з цієї полоси. Гаразд, Рейнсфорде, тепер я займу твоє місце.

— Мені ще не хочеться спати. Піду на горішню палубу викурити ще одну люлючку.

Коли Рейнсфорд присів, там, кругом серед ночі не чути було ні одного звуку, тільки приглушений поштовх яхтових машин і шум та плескіт пропелерів.

Рейнсфорд приляг на корабельному лежаку і закурив свою улюблену люльку, стругану з вересу. Настроєва сонність ночі сходила на нього. Так темно — думав він — що я міг би спати, не заплющуючи очей; моїми повіками була б ніч.

Несподіваний звук насторожив його. Він почув його праворуч, а вуха в нього досвідчені в цих справах, не могли помилятися. Він знову почув звук, і знову. Десь, там у темряві, хтось вистрілив з рушниці тричі.

Рейнсфорд схопився і рушив швидко до баріери, заінтриґований. Він вдивлявся у напрямі, звідки долетіли постріли, але це було все одно, що пробували побачити щось крізь покривало. Він виліз на баріеру, втримуючись там у рівновазі, щоб стояти вище; його люлька зачепилася за линву і випала з рота. Він схилився по неї. Короткий, охриплий крик зірвався з його уст, коли збагнув, що сягнув за далеко і втратив рівновагу. Крик прозвучав на мить і теплі як крок води караїбського моря замкнулися над його головою.

Він виборсався на поверхню і викрикнув, але супутна струмина швидко проїжджаючої яхти хлюпнула йому в обличчя а солона вода заткала його відкриті уста, затамовуючи віддих. Він метнувся розпучливо в напрямі гаснучих світел яхти, але зупинився, не проплившн і пятдесят стіп. Якась холодна розвага вернулася йому, бо не вперше був у такому скрутному положенні. Була мала можливість, що хтось на яхті міг почути його крик, але ця можливість була мала і маліла вона з кожною хвилиною, як яхта віддалялася. Він звільнився з своєї одежі і кричав щосили. Світла корабля ставали наче тьмяні, гаснучі блудні вогники; потім їх замазала ніч.

Рейнсфорд згадав стріли. Вони долетіли з правої сторони і він поплив у тому напрямі наполегливо, пливучи поволі, щоб щадити сили. Він борюкався з морем здавалося без кінця. Став уже числити свої порухи; зробить ще мабуть зо сотню або більше, а потім...

Він почув звук. З темряви долітав високий, розпучливий крик якогось створіння на межі болю й жаху. Він не знав, якого це створіння голос. Плив із свіжою енергією в тому напрямі. Він почув його знову; потім його було врізано іншим коротким звуком, уривчастим, один за одним.

— Стріли з пістолета! — промимрив Рейнсфордв, пливучи.

Десять хвилин рішучого зусилля донесло до його вух наймиліший звук, який доводилося йому чути; хлюпотіння морських хвиль об прибережні скелі. Він опинився на скелях, ще заки їх побачив; коли б ніч була не така спокійна, він напевно розбився б об них. Останками сил вирвався з розгуканих вод. Зубчасті скелі здавалося, пнуться вгору в темряву. Хапаючись їх, з покаліченими руками, добрався він до рівного місця на вершку.

Густа джунґля доходила тут аж до стрімких скель. Не дбаючи вже про ніщо, знеможений втомою звалився Рейсфорд на землю і запав у сон, найглибший у його житті.

Коли він розплющив очі, пізнав по положенні сонця, що вже пізнє пополудне. Сон додав йому сили, забажалося нестримно їсти.

— Де є револьверові стріли, там є і люди. Де є люди, там є і пожива — думав, але не бачив ні сліду якоїсь дороги крізь густе плетиво диких бурянів і хащів; легше було йти вздовж побережжя.

Зупинився недалеко від місця, де доплив до берега. Щось поранене, мабуть більша тварина впала була між хащами. Рейнсфорд запримітив блискучий предмет і підняв його. Це був порожній патрон.

— Двадцятьдвійка! — завважив. — Це дивно. Це ж очевидно мусіла бути велика тварина. Мисливець мав здорові нерви, щоб викінчити її легким револьвером. Ясно, що тварина вперто боронилася. Думаю, що три перші стріли, що їх я почув, впали, коли мисливець кинувся за своєю здобиччю і ранив її. Останній стріл був, коли вислідив її тут і доконав.

Він розглянув уважно ґрунт і знайшов те, чого сподівався, а саме відбитку чобіт мисливця. Вони вели вздовж стрімкої скелі в напрямі, куди йшов передтим. Він подався туди з поспіхом, бо на острові почала западати ніч.

(Продовження буде).

Вол. Дорошенко

АЗБУЧНА ВІЙНА

Це правда, що українці люблять змагатися за мову й правопис. Це свого роду наша народна хвороба. Досить пригадати ту азбучну війну, що довгі десятиріччя точилася в Західній Україні, за святі ять, йор і йори, проти „куцохвостої" фонетики. Або боротьбу покійного нашого славного повістяра Івана Семеновича Левицького проти „мови й правопису Грушевського", проти відділювання частинки ся в дієсловах, проти двоточок над і, та в обороні апострофу.

Правда, на порядку дня у нас є практично важніші справи, от хоч би про завдання ЗУАДК-у під теперішню пору, але чому не побалакати й на таку улюблену справу, як правопис, хоч це тимчасом — на жаль — справа мало реальна. Тільки треба вести цю балачку без того завзяття, яке доводило наших попередників до запоморочення, відвертаючи їх увагу від далеко важніших просто насущних справ.

Тепер іде боротьба між прихильниками „соборницького" правопису 1927 року. й єретиками, що вказують на його хиби. Здається, що можна говорити про ці хиби спокійно, sine ira, та ось у ч. 71 „Свободи" чомусь надзвичайно гостро виступив проти критиків харківського правопису п. Петро Оксаненко, закидаючи їм неуцтво у справах, про які вони відважуються забирати голос. Думаю, що спокійний обмін думок ніколи не шкодить справі.

Тому мене дуже дивує чисто сектанська пристрасність нашого прокурора, бож і моїй особі дістається від нього на горіхи, хоч мого імени він і не називає. Адже ж я насмілився заторкнути на шпальтах „Свободи" правописну справу, що її деякі панове вважають за табу. Мовляв, ніяким чином не вільно порушувати її, — не маючи від п. Оксаненка, Юриняка та інших наших славнозвісних філологів на це дозволу. Не вільно бо прийнятого в Харкові в 1927 р. правопису (п. Оксаненко чомусь зве його правописом 1928 р., а дехто з інших „кваліфікованих" знавців навіть правописом 1929 р.) — змінювати. Це можна буде, мовляв, зробити тільки у вільній Українській державі, неначе правопис 1927 р. був ухвалений у незалежній соборній Україні! Я стою на іншому становищі. Справа правопису річ умовна. Це ж не якась непорушна святість і, коли виявляються в ньому певні недостачі, то годиться їх усунути, бо правопис призначений для людей, а не навпаки. Це людські речі й люди мають право їх рішати. Ще Ісус Христос поучав про це своїх учнів, які боялися в суботу вилущувати зерна з колосків. Отже й нам, не дожидаючи навіть своєї суботи — вільної української держави, — вільно вилущувати навіть не зерна, а кукіль із наших правописних колосків. Розуміється, ні Дорошенко, ні Дудко, ні Галина Журба, ніхто інший, навіть компетентний у філології п. Оксаненко не можуть мати рішального голосу і ніхто їх і не послухає, але ухвала спільного збору мовознавців обох наших найвищих наукових установ такий голос може мати і, хоч ця ухвала не матиме екзекутивної сили, щоб їй мусіли підпорядкуватися кожна українська школа, кожне українське видавництво й кожний український громадянин по цей бік залізної заслони, проте напевно матиме морально зобов'язуючу силу.

Просто не можна зрозуміти, чому нам не вільно усунути очевидні дефекти того нібито соборницького правопису, ще перед осягненням нашого державного ідеалу? Невже конче мусимо, не знати як довго і самі шкутильгати й дітей своїх привчати до того, тільки тому, що в 1927 р. в Харкові наші тодішні Шевці й Шевчуки за московським зразком пошили нам вузькі чоботи, що гризуть наші ноги?

Не розумію „логіки" (борони Боже „льоґіки"!) панів „апострофників", як нехай буде мені вільно називати цадиків харківського компромісу. Пан Оксаненко й інші філологічні псевдоніми картають нас, „псевдонауковців", що нібито ми, а не вони „штовхаємо правопис до справжньої русифікації". Отож коли ми вказуємо на те, що належить писати Арґентина, а не Арґентіна, Бразилія, а не Бразілія, гимн, а не ґімн і т. д., то цим штовхаємо до русифікації?! Таж власне вимова, яку нав'язує нам милий п. Оксаненкові правопис, є власне не наша, а московська, цілком противна українській природі. Обстоювати її можуть тільки люди, що стоять під московським впливом. І їх власне слід учити правильної вимови за допомогою правильного правопису. Колишні совєтські люди вимовляють — діректор тощо, то їх не разить і Арґентіна.

Ще дивніше обвинувачення п. Оксаненка, що брак апострофа теж веде до русифікації. Хіба х написання: бю, пю тощо це російські форми? Правда, мясо, пять, вязать, без апострофу нагадують російські слова, але ж я вже першого разу звертав увагу, що природний, не змосковщений українець ніколи не вимовить ці слова на російський лад. Такий уже від природи має він мовний орган, що без муштри інакше не вимовить. Вже як силувалися нас московити наші педагоги за царського часу, а проте ніяк не могли наломити багатьох із нас вимовляти пять чи що на російський лад та не гакати. Я не обстоюю апострофу. Якщо наші наукові установи заявляться за збереженням його в правописі, нехай буде. Взагалі я дивлюся на правопис як на річ умовну. Кожний правопис добрий, як його вміло вживати, але найкращий все ж таки той, що справляє найменше труднощів, та правильно віддає вимову.

На мій погляд природному незмосковщеному українцеві апостроф непотрібний, бо він і без того відповідні слова вимовляє правильно по-українськи, а не на російський лад. І даремне п. Оксаненко чіпляє мені й моїм однодумцям латку „прожекторів, що не знають елементарних істин", бо ці нібито „незнайки" покликуються: 1) на таких відомих філологів, як покійні Степан Смаль-Стоцький та Федір Гартнер, що апострофу в своїх правописних правилах не заводили; 2) складеного ними правопису вживали в Західній Україні, себто Галичині й Буковині, цілих двадцять років від Наукового Товариства імени Шевченка до звичайного грамотного громадянина; 3) що цього правопису вживав проф. Михайло Грушевський і в усіх своїх виданнях на Наддніпрянській Україні перед першою світовою війною; 4) що „Союз Визволення України" не інакшого правопису вживав і в своїх виданнях і в своїх школах для полонених наддніпрянських українців, вояків російської армії (1914-1918 рр.); — чусте пане Оксаненку! — ці природні українці не жахалися „галицького" правопису, а прекрасно ним орудували. А хто їх навчав — такі „анальфабети" та „дилетанти", як учень Степана Смаль-Стоцького — проф. д-р Василь Сімович та інші подібні „прожектери". І диво дивне: пан Оксаненко без апострофу не потрапить правильно прочитати слова бурян і буряк, або пю чи бю, а невчені дядьки помогли. От де зарита собака русифікації!

Чи вказувати на ці факти — це значить ширити баламутство, хаос і шкодити українській національній справі? Дійсно, далі годі зайти в сліпому обожанню фетишів. Пан Одарченко покликується на опінію проф. Шереха. Але amicus Plato, sed magis amica veritas! І нічого не поможуть плачі оборонців нездалого і de facto зовсім не соборницького правопису, хоч би й був він, як присягається мій антагоніст, „рясно политий кров'ю наших мучеників, мовознавців, творців цього правопису". Цей гістеричний вигук особливо цікавий на шпальтах часопису, який того правопису не тримається. Гарний вам доказ на твердження автора (на початку його статті), що „правописна ділянка — єдина ділянка, де панує цілковита єдність і повна однодушність усієї української еміґрації. А якже!

Петро Заярський

„ЗЕЛЕНІ ДНІ"

Повість „Зелені дні"*) написала молода талановита письменниця Леся Оленко (псевдонім). П'ять років тому вона трагічно загинула в Мюнхені. Леся Оленко написала свої твори, коли їй було тільки 17 років. Письменники такого віку здебільшого не спроможні ще дати добрі твори, проте Леся Оленко, не зважаючи на свій дуже молодий вік, виявила неабиякий літературний хист. Батько і мати Лесі — це відомі українські письменники. Від них вона і успадкувала свій літературний хист.

Назва твору цілком відповідає змісту: це повість про „зелені дні" життя молодої письменниці.

Світ подано через призму свідомости 14-літньої дівчини, що від ілюзій, навіяних совєтською школою і вихованням, поступово переходить до розуміння справжньої суті реальної дійсности.

Головна героїня Ірка спочатку не бачить ніяких суперечностей в совєтському житті. Їй здається, що всі спокійні і щасливі навколо, що влада піклується про своїх громадян і всюди панує справедливість. Далі наростає драматична боротьба в душі Ірки і вкінці вона приходить до цілковитого заперечення своїх первісних поглядів, до цілковитого засудження совєтської системи. Першою найдрібнішою рисою несхожости „в речах на перший погляд у всьому подібних" було спостереження, що в крамницях столиці України продавці не знають української мови. Безтурботні, веселі діти, учні української школи Ірка і Валька це перше протиріччя сприймають з гумором і роблять з нього своєрідну гру: ходять по крамницях і питають ґудзиків, продавці не розуміють слова ґудзик, і це дуже тішить молодих дівчат. Друге протиріччя вже поважну траву робить на душі Ірки. Це арешт її дядька Петра, людини, до якої Ірка мала велике довір'я і любов. Ірка ніяк не може зрозуміти цієї події. З одного боку вона певна, що не може бути, щоб її дядько зробив щось нечесне чи шкідливе, а з другого боку вона певна, що в СССР нікого даремно без провини не арештовують. Щоб розв'язати це болюче для неї питання, наївна Ірка вирішила сама піти в НКВД і запитати слідчого. Бездушне бюрократичне ставлення урядовців НКВД поглиблює протиріччя між уявою дівчини і реальною дійсністю. Перший сумнів в справедливості совєтської влади виникає в Ірки після цього відвідання НКВД. „Мур. Високий німий мур... Ні, правосуддям тут не пахне... Байдужість і нудьга..."

Дальші події викликають нові протиріччя, послідовно загострюють суперечності, поглиблюють контраст і, нарешті, остаточно приводять юну піонерку, виховану в дусі офіційного совєтського патріотизму, до цілком протилежних поглядів на совєтську владу і совєтську дійсність.

Безглузде полювання за так званими „диверсантами" в перші дні війни виявило свою цілковиту абсурдність і поглибило в душі Ірки недовір'я до совєтської влади. А коли совєтські „сберкасси" не видали всіх грошей Ірці і її мамі, то це ще більше переконало її в брехливості совєтської влади. Віра в керівників партії остаточно захиталася в Ірки, коли вона на власні очі побачила, як високі партійці тікають і при цьому дбають тільки про те, щоб вивезти із собою якнайбільше „барахла".

Коли большевики віддали наказ насильно забирати 14-15-літніх школярок для боротьби з німецькими танками, і коли Ірка з великими труднощами втекла з школи, уникаючи цієї дикої „мобілізації", то цей випадок остаточно переродив її, розвіявши рештки ілюзій і довір'я до совєтської влади. Ірка тепер виразно усвідомила собі, що все совєтське життя перейняте цією страшною суцільною брехнею, брехнею і страхом. „Вона теж не була сама собою, тільки заляканою, підленькою, бридкою... І навіть мама... Хіба мама була сама собою, коли Петруся забрали, а вона пішла ввечорі співати і, напевно, усміхалась і директорові, і диригентові, і всім, хто має владу над нею... Отже люди не тому не сміють бути самі собою, що тепер війна, і все стало особливе, не схоже на звичайне. Ні, це все такий порядок, щоб людина ніколи не сміла бути сама собою, а тільки такою, якою треба бути в даний час. Або плакати, або сміятися, або плескати — все за наказом згори, все за чужою волею. Яка брехня! Ах, яка брехня!"

Ірка, від ствердження совєтської дійсности, дійшла до цілковитого її заперечення. Але вона з сумом констатує, що тяжко боротися в умовах „коли ніхто нікому не вірить"... Це взаємне недовір'я посіяла між людьми совєтська влада для того, щоб роз'єднати людей і цим усунути їхній спротив. І в цьому світі облуди і брехні, Ірка бачить єдину ПРАВДУ в своїй РІДНІЙ МАМІ! „Лише мама лишилась тою самою, єдиною, на кого можна було покластися." В цих простих словах захована глибока вічна правда! Українська народня мудрість також особливо підкреслює цю виключність материнської правди і в піснях і в численних прислів'ях. Цю правду усвідомила Ірка, коли „лаштунки веселого театру, де пройшло її дитинство, летіли в уламках на всі сторони, декорації розсипалися порохом і шматками брудного полотна." І як остаточне завершення процесу заперечення совєтської дійсности, — звучать слова героїні: „Ех, мамо, ми з тобою непридатні до життя в Совєтському Союзі. Надто в нас багато совісти."

Коли большевики залишили Київ і коли населення з оскаженілою завзятістю кинулося грабувати крамниці, Ірчина мама цю свободу від большевиків відсвяткувала по-своєму: вона заграла невідому для Ірки мелодію і „раптом заспівала сильно, на весь голос:

„Не пора, не пора, не пора...!

Коли німці вступили до міста і їх безкінечні колони військові все йшли і йшли вулицями міста, Ірка заплакала. Може цей плач у цей початковий момент вступу німецьких військ, не зовсім умотивований, але він симптоматичний: дальші події виправдали цей плач 15-літньої Ірки, яка інстинктовно відчула в цих нових окупантах брутальну силу тоталітарної влади, що прийшла не визволяти, а наново давити і нівечити людину, катувати і поневолювати народ...

У повісті молодої письменниці цікавий зміст, добірна українська мова і непересічні літературні вартості.

*) Леся Оленко. Зелені дні. (Ірка). Повість. Філядельфія. Видавництво „Київ" 1952. Стор. 128. Ціна $1.20 (З портретом авторки і з післямовою Б. Р. „Леся Оленко". Крім повісті „Зелені дні", в кінці книжки вміщено також два оповідання „Навернення" і „На Дніпрових кручах").

Чому Совети легковажать Америку?

(Початок на стор 2.)

президент Труман писав до Латимора буквально: „Китайська ситуація розвивається дуже добре". Редакція „Ню Йорк Таймс-у", друкуючи це, додає від себе іронічно в скобках ‚сік" — „аякже". Водночас проголошено там текст меморіялу Латимора з 3. липня 1945 року до президента, що тільки згода поміж Америкою, Англією і Совєтами трактувати Китай, як цілість і запевнити комуністам позицію „пропорційної меншости" в коаліційному уряді Чан-Кай-Шека, може запевнити „реальну силу Чана".

Читач таких документів хапає себе за голову і даремне намагається розплутати клубок, зложений із анальфабетизму, наївности чи свідомої зрадницької роботи. Розмежовувати їх — страшенно важко. Наприклад: Овен Латимор звернувся був до одного совєтського журналіста за співпрацю у журналі, присвяченому тихоокеанським проблемам, і писав йому буквально, що коли той, большевик, і він, Овен Латимор, писатимуть разом, то переможе „правильна „лінія". Голова слідчої комісії каже: „Значить, комуністична лінія", але Латимор рішуче й із обуренням протестує, що він про комуну не думав! І може навіть треба повірити йому: Бо ж це були часи, коли дійсно американська державно-політична верхівка і американська закордонна політика були пройняті вірою у можливість „мирної співпраці" між Вашингтоном і Москвою, про можливість співіснування світів комунізму і капіталізму, про взаємне доповнювання себе, про взаємну льояльність, про конечність і реальну можливість співпраці в усіх царинах — політичній, військовій, господарській і культурній. І чейже Овен Латимор по нинішній день є професором університету Джона Гопкінса і напевно не тільки сам переконаний у своїй невинності, але має цілий гурт своїх приятелів, які далі тільки в „апізменті" бачать спасення Америки і світу.

Чи можна дивуватися, що Москва, дивлючись на такі явища американської дійсности, таких політиків, таких державних діячів, такі їхні тези і теорії і твердження і практичні ходи — мусіла щораз більше легковажити собі Америку і щораз вище цінити себе, свій розум, свою вищість?! І чи дивуватися, що є нині і в Европі і в самій Америці одиниці, які турботливо питаються: Чи вдасться Америці переможно вийти з отієї кризи духовости та чи може вона блискуче виконати ту провідну ролю, що їй історія призначила відіграти в сучасному світі?!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бофало, Н. Й.

В річницю смерти героя

Заходами 22 відділу ООЧСУ та Осередку СУМА ім. Л. Українки в Бофало вібулась академія в 2-гу річницю геройської смерти сл. п. генерала Тараса Чупринки-Шухевича. В святочно прибраній залі при церкві свм. Миколая численно зібрана українська громада вшанувала пам'ять генерала леґендарної УПА, Голови революційного уряду — УГВР, провідника Організації Українських Націоналістів на рідних землях.

Академію відкрив вступним словом голова 22 Відділу ООЧСУ п. Пожарнюк та після вшанування пам'яти Провідника Українського Визвольного Руху на українських землях однохвилинною мовчанкою заповів дальшу програму свята.

Глибокозмістовну святочну промову виголосив культ.-освітній референт СУМА д-р М. Лоза.

Промова своїм глибоким змістом прикувала увагу присутніх і кожний полинув думками туди, де поклав своє геройське життя генерал.

По промові слідувала художня частина. Хор Осередку СУМА під дириґентурою п. Мороза виконав дві пісні: „Гей степами" та „Україна". Деклямували панна Чорнобай та д-р Перцак, а п. Мамоза в супроводі бандури виконав дві пісні.

Драматичний гурток СУМА під керівництвом д-р М. Лоза дав інсценізацію з „Жорстоких світанків" Любомирського.

Відспіванням національного гимну закінчено академію. Дохід з академії в сумі $85 призначено на Визвольний Фонд.

С. Т-н.

ВІСТІ З ТОРОНТА

ВИДАННЯ КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Видавництво Академії наук в Києві випустило перший том творів клясика української літератури І. Котляревського. Задумане видання, що складається з двох томів, має бути „першим повним виданням" творів письменника, бо туди включені його „твори, написані російською мовою".

КИТАЙСЬКЕ МИСТЕЦТВО

В Сумах у другі роковини підписання совєтсько - китайського договору приязні відкрилася „виставка китайського мистецтва", яка мала завдання показати „сучасний Китай, його грандіозні успіхи, досягнені завдяки безкорисливій допомозі СССР".

ГОЛОСИ З МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮАРКУ

(Початок на стор. 1-ій)

ства, які паралізують волю і незалежність діяння українського народу, та щоб його ліпше приготовити на простягнення допомоги і підтримки в кожній найбільш кориснійі формі для боротьби України за здобуття і вдержання її незалежности в обличчі комуно-російської імперіялістичної опресії. Це загально відомий факт, що не менше як 50 відсотків населення Совєтського Союзу творять не-росіяни, що вони опинилися під владою Совєтів в наслідок завоювання а не власного бажання, та що вони творять велике потенційне джерело сили для вільного світу в його боротьбі проти всеобіймаючої і безпощадної програми Політбюра. В своїй довгій і славній історії, яка на довго попереджує історію самої Росії, український народ дав докази високих людських прикмет, таких самих, які двигнули Злучені Держави до проводу в світі. Цих прикмет: непохитности, інтеґральности та волелюбности — вже не так багато в світі, щоб їх можна було залишати на поталу безскрупульним комуністичним підбурювачам; це прикмети, яких не може цілком знищити навіть постійна небезпека народовбивства. Народ з такими властивостями, від віків осілий на врожайній землі, багатий в ліси, мінерали та сільсько-господарсько і промислово розвинений, заслуговує на кожну можливість використати максимально свої вроджені таланти і свої природні ресурси, для свого власного добра та для добра вільного світу. Він заслуговує на кожну заохоту і підтримку з боку вільних народів. Як один з членів Об'єднаних Націй, Україна повинна мати всі права на власні інституції та на повну незалежність у веденні своїх внутрішніх справ та закордонних зв'язків. Накинене їй силою теперішнє підкорення Москві є нестерпне і воно, як це натякнув наш державний секретар, мусить закінчитися. Я певний, що висловлюючи ці почування, я говорю за всіх американців, познайомлених з обставинами, в яких доводиться боротися українському народові. Я теж певний, що американці по всіх усюдах бажатимуть взяти участь в кожній допомозі для конструктивних заходів, щоб звільнити український народ від російської тиранії. Будьте певні мого постійного заінтересування добрими ділами вашого Комітету."

РОБЕРТ В. КІН, ЧЛЕН КОНҐРЕСУ

„Український народ завжди був відданий принципам волі. Його безупинний спротив проти тиранії і депресії, не зважаючи на найтрудніші обставини, завжди був і залишиться одушевленням для всіх волелюбних народів світу."

ГОМЕР КЕППГАРТ, СЕНАТОР:

„Це направду привілей брати участь, навіть в неприявності, з таких великих подіях, як Українська Маніфестація. Я певний, що всі наші американські співгромадяни єднаються в щирих і найкращих побажаннях та у вислові глибокого подиву для праці, яку веде Ваша організація".

● **Палата Репрезентантів ухвалила допустити як іміґранта вбивника совєтського амбасадора.** Це Борис Коверда, який замордував 1927 р. совєтського посла Петра Войкова в Варшаві. Коверда був засуджений на досмертну тюрму, одначе воєнні події дали йому нагоду вийти на волю в Німеччині.

● **„Близнюкам краще воювати окремо"** — заявив Джекоб і Джін Камози та після чотиримісячного побуту в одній сотні на фронті в Кореї просили, щоб їх приділили до різних частин, бо „ми занадто турбуємося один одним, коли воюємо в цій самій частині".

● РОЗШУКИ ●

СУРМАЙ ФЕДІР з села Гнила, пов. Турка, над Стриєм, пошукує свого брата **ІЛЬКА СУРМАЯ** або його родину, який виїхав 1912 року до Дітройту. Він сам або хто знав би його адресу, прошу ласкаво мене повідомити: SURMAY FEDIR, 3500 — 13 St., N. W. Apt 103, Washington D.C.

ПЕТРО ДЖЕК з Ясенова, пов. Броди, пошукує свого брата **МИРОНА**, який був в Англії, а тепер є в Америці. Повідомити на адресу:
PETRO DZEK
607 W. Railway St., Cleveland 13, O.

КАТЕРИНА ЗУРКЕВИЧ пошукує брата **ЮЗЕФА КРИКЛИВЦЯ**, сина Василя і Анастазії, що жив у Снятині, воєвудство Станиславів. Він мав знаходитись перед пару місяцями під адресою W. Division St., Chicago 22, Ill. Хто знає про нього, або він — прошу відгукнутись на адресу: Зуркевич Катерина, R. D. 3. Ramsey, Ill.

Висилку тижневика „Свободи" боржникам продовжено до наступного числа

За порадою з читацьких кол, Адміністрація „Свободи" рішила продовжити ще на одне число літературно-мистецького тижневика „Свободи" тим зголошеним передплатникам, які ще досі не виконали свого зобов'язання та не надіслали належної передплати. Отже 6-те число буде останнє, яке розсилатиметься на адреси всіх зголошених. Великодне і дальші числа діставатимуть вже тільки ті, які платять передплату. Сьогодні вже починається розсилка шостого числа тижневика, в якому, крім багатого інформаційного та розвагового матеріялу є статті і оповідання: проф. П. Ковалів: „Нація і народ"; Галина Лащенко: „Спортовець" (оповідання); Л. Луців: „Ярослав Мудрий"; В-о: „Малярство на мистецькій виставці в Ню Йорку"; І. Колосів: „Скачи враже, як пан каже"; Нові видання; З техніки і науки, та інше.

СХОДИНИ ОБВУА в НЮ ЙОРКУ

Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Відділ в Ню Йорку повідомляє, що в **суботу 5-го квітня 1952 р. в 7:00 год. вечора в залі** Літ. Мист. Клюбу 149 2-го евеню в Ню Йорку, відбудуться ширші сходини, під час яких п. В. Косаренко-Косаревич виголосить доповідь на тему **„Політика продовження війни іншими засобами"**.

В другій частині сходин відбудеться запис членів Відділу на одержання нових членських книжок. Управа Відділу просить всіх членів прибути обов'язково.

Листування Редакції

С. Ф., Дітройт, Міш. — Ваші застереження щодо мови „Свободи" правильні й за них Вам дякуємо. Намагатимемось, в міру наших сил, позбавлятись мовно-правописно-коректорських хиб. Одначе, тяжко нам буде задовольнити знавців мови з-поміж нової іміґрації, поскільки велика частина наших дописувачів та авторів, це люди вирослі в іншому мовному середовищі, які також вимагають шанувати їхні мовні звички. За останні роки „Свобода" впровадила багато змін у цій ділянці й намагатиметься теж у майбутньому поширювати гасла єдиної літературної мови та устійненого правопису для усього нашого народу.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного великодного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошеня залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 15-го квітня ц. р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 5-го квітня, о год. 7:30 ввечорі, у Вінярського на Мейн стрріт. Проситься всіх членів на збори. — І. Бурний, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, повідомляє, що збори відбудуться 5. квітня, о год. 6. ввечорі. Обовязком кожного члена явитись на цих зборах. — Уряд.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє, що місячні збори відбудуться 6. квітня о год. 1:30, бо 13. квітня є американський Великдень. Проситься всіх членів прибути на час. Напоминається довгучих членів вирівняти свою залеглість. — Уряд.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, подає до відома всім своїм членам, що збори відбудуться в неділю, 6. квітня, в салі парафіяльній, зараз по Сл. Божій. Присутність всіх членів конечна. — Уряд.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ЗОФІЯ СНЯДАНКО, довголітня членниця Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл., померла по короткій недузі в 69 році життя, 23. березня 1952 р. Покійна походила з села Вуйковичі, пов. Перемишль, Україна. Полишила в смутку мужа Івана і вихованка сина Івана та невістку. Похорон відбувся 27. березня з дому жалоби до церкви Рожд. Матери Божої, при участи членів Бр., родини і знайомих, а опісля на катол. цвинтар св. Бенедиктів. — В. Й П.! Г. Гарасим, секр.

МИХАЇЛ АДАМІВ, член від. 338 У. Н. Союзу в Монесен, Па., помер по короткій недузі. Покійний походив зі села Хідновичі, пов. Перемишль. Полишив брата і дві сестри. Похорон відбувся 31. березня 1952. — В. Й. П.!
Куць, секр.

НАЗАР ГАЙДАМАХ

помер у 65. році життя в домі під ч. 425 Pine St., Brooklyn, N. Y., дня 31. березня 1952 р.

Похорон відбудеться в четвер, 3. квітня 1952, о год. 10. рано з погребового заведення Garszva's Chapel, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y., до української церкви св. Духа, а потім на цвинтар св. Івана.

Покійний полишив у смутку дружину Олену, двох синів і двоє внуків. — Родина Покійного просить Кревних і Знайомих взяти участь у похороні. В. Й. П.!

ТАРЗАН, ч. 2802. Небезпека на порозі.

"THOU ART INDEED MIGHTY IN BATTLE!" SUTEN DECLARED. "THOU ART FREE TO GO. I, SUTEN, HAVE GIVEN MY WORD."

"MON DIEU!" D'ARNOT EXCLAIMED. "TIRA, THE QUEEN, WITH A STRONG ESCORT!"

"AHH!" MURMURED CHIRAM DUBIOUSLY, "AND SHE BRINGS THE FATHER OF DIAMONDS WITH HER. OUR TROUBLES ARE NOT YET OVER, MY FRIENDS!"

„Ти направду могутній у битві!" — заявив Сутен. „Ти вільний і можеш відійти. Я, Сутен, дав моє слово".

„Мій Боже!" вигукнув Дарнот. „Тіра, королева, під сильною ескортою!"

„Ох!" — цедотів Хірам сумнівно — „І вона приводить з собою батька діямантів. Наші клопоти ще не закінчилися, мої приятелі!"